

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ

Н А К А З

08.05.2023р.

Львів

№ 02-01/01/249

**Про проведення обласного конкурсу
«Мова мікротопонімів на Googlemaps»**

В рамках Комплексної програми посилення державотворчої та консолідаційної ролі української мови у Львівській області на 2023–2026 роки та з метою популяризації знань з української мови, збирання мікротопонімного матеріалу, вивчення особливостей менталітету українців і їх культури; підтримки обдарованих дітей та учнівської молоді, залучення їх до науково-дослідницької діяльності в гуртках і секціях наукових відділень КЗ ЛОР «Львівської обласної Малої академії наук учнівської молоді».

НАКАЗУЮ:

1. Директору КЗ ЛОР «Львівська обласна Мала академія наук учнівської молоді» Бородчук Н.А. провести з 10 травня до 01 вересня 2023 року обласний конкурс «Мова мікротопонімів на Googlemaps» (далі – Конкурс).
2. Затвердити Умови проведення Конкурсу (додається).
3. Затвердити склад оргкомітету та журі (додаток 1, додаток 2).
4. Керівникам районних відділів освіти, органів управління освітою територіальних громад області інформувати керівників закладів загальної середньої та позашкільної освіти про проведення обласного конкурсу «Мова мікротопонімів на Googlemaps».
5. Переможців обласного конкурсу нагородити дипломами департаменту освіти і науки Львівської облдержадміністрації.
6. Витрати на проведення обласного конкурсу віднести на рахунок коштів КЗ ЛОР «Львівська обласна Мала академія наук учнівської молоді».
7. Контроль за виконанням наказу покласти на начальника відділу дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти департаменту освіти і науки Львівської облдержадміністрації І. П. Сислюк.

Директор

Олег ПАСКА

УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ОБЛАСНОГО КОНКУРСУ «МОВА МІКРОТОПОНІМІВ НА GOOGLEMAPS»

I. Загальні положення

1. Ці Умови визначають порядок проведення обласного конкурсу «Мова мікротопонімів на Googlemaps» (далі – Конкурс).

2. Конкурс проводиться з метою популяризації знань з української мови, збирання мікротопонімного матеріалу, вивчення особливостей менталітету українців і їх культури; підтримки обдарованих дітей та учнівської молоді, залучення їх до науково-дослідницької діяльності в гуртках і секціях наукових відділень КЗ ЛОР «Львівська обласна Мала академія наук учнівської молоді».

3. Завданнями Конкурсу є:

- залучення дітей та учнівської молоді до поглибленого вивчення української мови та інших філологічних наук;
- розвиток пізнавальних інтересів дітей та учнівської молоді, організація їхньої самостійної та колективної пізнавальної діяльності;
- формування наукових основ і практичних навичок проведення наукового дослідження з мікротопонімії;
- стимулювання творчого самовдосконалення обдарованих дітей та учнівської молоді.

4. Конкурс проводиться на добровільних засадах та є відкритим для здобувачів закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

5. Організаційно-методичне забезпечення проведення Конкурсу здійснює КЗ ЛОР «Львівська обласна Мала академія наук учнівської молоді».

6. Інформація про проведення Конкурсу розміщується на офіційному сайті КЗ ЛОР «Львівська обласна Мала академія наук учнівської молоді» www.oman.lviv.ua

7. Під час проведення Конкурсу опрацювання персональних даних учасників здійснюється з урахуванням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

II. Учасники Конкурсу

1. У Конкурсі беруть участь здобувачі закладів загальної середньої та позашкільної освіти (далі - учасники).

2. Конкурс проводиться для учасників вікової категорії – 9-10 класи.

3. Кожна команда має право представляти на Конкурс лише одну роботу.

III. Порядок і терміни проведення Конкурсу

1. Конкурс проводиться з 10 травня до 01 вересня 2023р.

3. Що потрібно зробити?

3.1. Для участі в Конкурсі учні у складі команди з 4 учасників реєструються за посиланням <https://forms.gle/CPZхерXh2m4aWzjz8>

3.2. У червні відбудеться літня дистанційна профільна школа «Від культури мови та культури народу», під час якої учні вивчатимуть основи топоніміки та принципи роботи з Google Картами.

3.3. Упродовж червня-серпня команди виконуватимуть практичну роботу зі збирання та фіксації зібраного матеріалу (нанесення дистанційно назв топонімів місцевості, на якій вони проживають (села, містечка, громади) на Googlemaps).

3.4. Посилання на Google Карту з нанесеними даними слід надіслати до 25 серпня 2023 року на адресу ta_ho@ukr.net, вказавши у листі назву команди.

3.4. Підбиття підсумків та оголошення результатів відбудеться після 25 серпня 2023 року.

3.5. Інструкція щодо нанесення даних на Google Карту та зразок питальника з запису мікротопонімів додаються (Додаток 1)

IV. Організаційний комітет Конкурсу

1. Для організації та проведення Конкурсу створюється організаційний комітет, персональний склад якого затверджується департаментом освіти і науки Львівської облдержадміністрації.

2. Члени організаційного комітету:

- здійснюють роботу щодо організації Конкурсу;
- забезпечують порядок проведення Конкурсу.

V. Журі Конкурсу

1. Журі Конкурсу формується з метою забезпечення об'єктивності оцінювання та визначення переможців і призерів.

2. Журі Конкурсу формується з педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників закладів позашкільної та вищої освіти, наукових установ (за згодою). Персональний склад журі затверджується департаментом освіти і науки Львівської облдержадміністрації.

3. Журі Конкурсу розглядає подані учасниками матеріали та визначає переможців.

VI. Критерії оцінювання

1. Результати роботи команд оцінюються за такими критеріями:

- реалізація поставлених цілей та завдань;
- інформативність і змістовність матеріалу;
- естетичність роботи, загальне емоційне сприйняття та оригінальність ідеї.

2. Максимальна кількість, яку може отримати команда учасників – 30 балів (до 10 балів за кожен критерій).

VII. Визначення та нагородження переможців і призерів Конкурсу

1. Переможців Конкурсу журі визначає за кількістю набраних балів.

2. Переможцем Конкурсу є команда, яка набрала найбільшу кількість балів. Переможці Конкурсу визначаються журі у кожній віковій категорії (9, 10 клас) окремо (у співвідношенні 1:2:3).

3. Переможці Конкурсу нагороджуються дипломами та призами департаменту освіти і науки, а учасники грамотами КЗ ЛОР «Львівська обласна Мала академія наук учнівської молоді» за участь.

4. Результати проведення Конкурсу затверджуються не пізніше, ніж через 15 днів після його завершення наказом департаменту освіти і науки Львівської облдержадміністрації.

5. Підсумки проведення Конкурсу розміщуються на офіційному сайті КЗ ЛОР «Львівська обласна Мала академія наук учнівської молоді» www.oman.lviv.ua

VIII. Фінансові умови

Витрати на організацію та проведення Конкурсу здійснюються за рахунок коштів КЗ ЛОР «Львівська обласна Мала академія наук учнівської молоді».

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ТИХ, ХТО ЗАПИСУЄ МІКРОПОТОНІМИ (розроблені викладачами кафедри української мови імені проф. І. Ковалика ЛНУ імені Івана Франка під керівництвом проф. З.О. Купчинської)

Мікротопоніми – це найменування малих географічних об’єктів, зокрема кутків, вулиць населеного пункту, полів, пасовищ, різного роду угідь, ярів, лугів, частин лісу, боліт, річок, озер тощо. Усі вони є важливим джерелом для вивчення історії українського народу та його мови. Саме ці назви тісно пов’язані з життям місцевого населення, в них відображається побут, вірування і творчість народу, простежуються його торговельні, господарські та культурні зв’язки. Дослідження власних географічних найменувань допомагає не тільки зрозуміти особливості менталітету українців і їх культури, а й допомагає глибше зрозуміти процеси розвитку сучасної української мови. З огляду на те, що мікротопоніми швидко змінюються, а то й зникають зовсім, виникає нагальна потреба їх фіксації, систематизації й фахового аналізу.

Рекомендації для тих, хто записує мікротопоніми

1. Просимо записувати не тільки існуючі назви, але й ті, яких уже нема, однак про них пам’ятають люди. Потрібно записувати зрозумілі й незрозумілі найменування, т.зв. “неблагозвучні” мікротопоніми.
2. Просимо записувати всі народні пояснення, легенди, оповіді, що стосуються мікротопоніма. Також слід фіксувати навіть суперечливі пояснення, які можуть здаватись сумнівними й спеціально надуманими; асоціації, які викликає назва.
3. Під час записування кожного найменування географічного мікрооб’єкта слід також вказати:
  - якщо існує пояснення, чому так називається географічний об’єкт? (див. п.2);
  - де знаходиться? (якщо це доцільно, бажано подати коротку характеристику рельєфу, рослинного покриву місцевості, де розташований названий об’єкт);
  - як використовується в повсякденному житті? чи має значення для господарської діяльності?
  - це старе чи нове найменування об’єкта?
  - якщо в назві є слова *великий, малий, верхній, нижній, лівий, правий* і т.д. (наприклад, *Велика Березина – Мала Березина (частини лісу)*), то чи є цьому мікротопоніму пара?
4. Запис найменувань повинен бути точним і **повністю відповідати місцевій вимові.**

Обов’язково слід позначати в усіх назвах місце **наголосу**.

5. У випадках, коли той чи інший об’єкт має два і більше найменувань, записувати їх усі.

6. Враховуючи випадки перенесення власних назв з одного об’єкта на інший (напр., *горб Круглий*, пізніше *ліс Круглий*), потрібно записувати обидва найменування. У таких випадках бажано уточнити розташування одного об’єкта щодо іншого.

7. Слід зауважити, що мікротопоназвами є і найменування типу *Бір (ліс), Болото (водойма), Центр (вулиця)*.

8. Потрібно також записувати й мікротопоніми типу *Коло Клубу (вулиця), Під Церквою (площа), За Бабою Леною (поле)* тощо.

9. Переконливо просимо записувати **лише правдиву** інформацію!

ПИТАЛЬНИК

Відомості про населений пункт

1. Сучасна назва населеного пункту (офіційна і місцева; напр., *с.Перемисловичі Сокальського району, місцева назва – Перемислів*)
2. Чи змінювалась офіційна назва населеного пункту, коли і чому? (напр., *так. Спочатку село називалось Перемислів, а у 40-50-х роках перейменували на Перемисловичі*)

3. Назва водойми (річки, озера, болота тощо), на якій стоїть населений пункт (напр., *р. Західний Буг*)
4. Чи село поділено на частини? Як називають частини села, його кути, кінці? Які є назви вулиць? (напр., *Кут, Пищанка, Хитрий Ринок*)
5. Як зветься: а) дороги (напр., *Бевзький Гостинець, Асфальт*)
- б) ґрунтові шляхи (напр., *Козацька Дорога, Гатківська (дорога до с.Гатківка)*)
- в) стежки (напр., *До Мельника*)
- г) роздоріжжя (напр., *Коло Заправки, Острівське (біля с.Острів)*)
- д) перехрестя (напр., *Перше, Друге Перехрестя*)
- е) повороти (напр., *Крутий, Коло Огородника*)
- є) лази (напр., *Куртовий Лаз*)
- ж) залізниця (напр., *За Штрекою*)
- з) площі (напр., *Ринок, Коло Магазину*)
6. Чи є у селі церква? (напр., *Церква Михайла, Костел*)
7. Як називаються у селі та поблизу нього: а) монастирі (напр., *Чоловічий Монастир, Монастирище*)
- б) каплиці (напр., *Капличка, Коло Каплиці*)
- в) хрести (напр., *Коло Хресту*)
- г) фігури (напр., *Фігура, Біля Анни*)
- д) могили (напр., *Козацька Могила, Могилки*)
- е) кладовища (напр., *Новий Цвинтар, Холерний*)
8. Запишіть назви: а) старих фортець (напр., *Руїни*)
- б) старовинних воріт (напр., *Белзьке, Коло Брами*)
- г) спусків та виїздів (напр., *Сокальська Брама*)
9. Зафіксуйте найменування окремих споруд і промислів у селі та на його околицях: а) давні гуті (напр., *Гутисько*)
- б) буди (напр., *Дідова Буда*)
- в) млини (напр., *Млиниська, Коло Млину*)
- д) рудні (напр., *Рудка*)
- е) цегельні (напр., *На Цегольні*)
- є) вапнярка (напр., *Вапнярка, На Заводі*)
- ж) кар'єри (напр., *Коло Кар'єру*)
- з) гуральні (напр., *Загуральня*)
- и) ферми, колгоспи (напр., *Коло Ферми, На Колгоспі, Провесінь*)
- і) автобусні і залізничні станції (напр., *На Автобусні*)
- ї) автозаправні станції (напр., *Заправка*)
- й) гаражі (напр., *Коло Гаражу*)
- к) інше
10. Запишіть назви клубів, будинків культури, шкіл, бібліотек (напр., *Коло Клубу, Просвіта*)
11. Які є назви: а) базарів (напр., *На Ринку*)
- б) кафе (напр., *Росинка, Коло Бару*)
- в) готелів (напр., *Вікінг*)
12. Запишіть найменування: а) присілків (напр., *Вулька, Кольонія*)
- б) хуторів (напр., *Батюки, Мельники*)
- в) дворів (напр., *Юзефка*)
12. Запишіть назви населених пунктів, що вже не існують (які ознаки від них залишились і як тепер ці місця називаються; напр., *Корків (урочище в лісі, де колись було с.Корків, яке знищили в 40-50-х рр.)*) _ 13. Назви місць, які пов'язані з виконанням обрядів (напр., місцевість, де виводять гаївки чи де святкують Івана Купала тощо; напр., *поле Купайлівка*)
14. Найменування пам'ятних історичних місць (напр., пов'язаних з подіями воєнного періоду; напр., *Криївка (урочище в лісі)*)

Мікротопоніми, пов'язані з рельєфом місцевості

1. Як називаються: а) гори (напр., *Гори біля Гутиська (сусіднє село*)
- б) поодинокі гори (напр., *Чортова Гора, Лиса*)
- в) горби (напр., *На Горбку, Нагорбовина*)
- г) верхи (напр., *Крутий*)
- д) шпилі (напр., *На Шпилі*)
- е) перевали (напр., *На Перевалі, Яблунівський*)
- є) кургани, високі могили (напр., *Могила*)
- ж) скал (напр., *Скеля*)
2. Запишіть назви: а) рівнин (напр., *Крутієва (рівнина біля господарства чоловіка Крутія), Тартаківщина (біля с.Тартаків*)
- б) долин (напр., *Дві Долинки, Себечівська Долина (біля с.Себечів)*)
3. Найменування: а) схилів (напр., *Шкарп*)
- б) урвищ, проваль (напр., *Чортова Яма*)
- в) западин (напр., *Западня, За Ликеркою*)
- г) ям (напр., *Гринькова Яма*)

4. Запишіть назви: а) ярів (напр., *В Глибокій Долині, Шамбуровського*)
 б) байраків (напр., *Під Ліском*)
 в) балок (напр., *На Фусівщині (в лісі біля с.Фусів)*)
 г) круч (напр., *За Ваняркою*)
 д) ровів (напр., *Писарові Рови, Ровища*)
5. Як називають: а) орні поля (напр., *Загуменки, За Куфайкою (прізвисько господаря), Кругле, Підрусинове (біля с.Русин)*)
 б) частини колгоспних чи фермерських земельних угідь (напр., *За Горою, На Колгоспі, Помірки*)
 в) луки, луки (напр., *Баранівка (було колись поле чоловіка на прізвисьце Баран), Луг, Бужанка (біля р. Західний Буг)*)
 г) болотиста місцевість (напр., *Млаки, Мочарі, Коло Проця, Оболонь*)
 д) пасовища (напр., *Коло Вишки, Пасовисько, Під Бугом*)
 е) вигони (напр., *Вигін, Коло ДОКУ (біля заводу ДОК)*)
 ж) сіножаті (напр., *Межизгаї, Сіножатє за Бобуловичем (господар непридатні землі (напр., Голодна Нива, Пустиня)*)
6. Запишіть назви: а) поодиноких великих каменів (напр., *Каменяга, Чортівий Камінь*)
 в) печер (напр., *На Пісковатиці (у частині лісу Пісковатиця)*)
7. Чи є заповідники? Як вони називаються? Яке їх призначення? (напр., *Заповідник (ботанічний заповідник)*)

Мікротопоніми, пов'язані з водними об'єктами

1. Як називають: а) ріки (*Бужанка (притока р. Західний Буг), Річечка*)
 б) потоки (напр., *Гнилиця, Коло Голумбійовського, Потічок*)
 в) розливи (напр., *Бужисько (місце розливу р. Західний Буг)*)
 г) джерела (напр., *Спасівське Жерело (джерело біля с.Спасів)*)
 д) струмки (напр., *Струмочок*)
2. Як найменують: а) озера (напр., *Солдатське Возеро*)
 б) ставки (напр., *Вербовий, Ксенька (став, де втопилась дівчина), Савчинський (біля с. Савчин)*)
 в) криниці (напр., *Дешичина Криниця*)
 г) вікна, вікнини (напр., *Вікнина*)
 д) копанки (напр., *Копань*)
 е) саджавки (напр., *Штиброва Саджалка*)
 є) болота (напр., *Багно, Грузьковина*)
 ж) торфовища (напр., *Торфи, Торфовисько*)
3. Запишіть назви: а) островів (напр., *На Острівку*)
 б) глибоких місць на ріці (напр., *Безодня, Кобань*)
 в) порогів (напр., *Запоріг*)
 г) водоспадів (напр., *Водопад*)
 д) плес (напр., *Плесо*)
 е) вирів (напр., *Маринвир*)
4. Як називають: а) броди (напр., *Білий Брідок, Забрідкі*)
 б) переправи (напр., *Кавалерське*)
 в) пристані (напр., *Перша Пристань*)
 г) місця для купання (напр., *Коло Верби, Пляж*)
5. Назвіть: а) береги (напр., *За Довгою Лозою, Прачка*)
 б) кручі (напр., *Крутизна, Круча*)
6. Найменування: а) сухих річок (колишні і сучасні назви; напр., *Стара Річка (колись було русло р. Білий Стік)*)
 б) старих русел струмків, ручаїв (напр., *Малий Потік*)
7. Запишіть назви: а) заток (напр., *Заплава*)
 б) каналів (напр., *Барбара, Канал*)
8. Як найменують: а) мости (напр., *Коло Мосту, На Хімію (міст, що веде до хімзаводу)*)
 б) кладки (напр., *На Забузьку Кладку (кладка, що в с.Забужжя)*)
 в) греблі (напр., *Гребля, Через Дамбу*)

Мікротопоніми, пов'язані із місцевою рослинністю

1. Як називають: а) ліси, їх частини (власні назви; напр., *Бендюзький ліс (біля с.Бендюги), Березина, Бірок, Діброва, Марисина, Скоморощина (біля с.Скоморохи), Соснина*)
 чагарники (напр., *Нетрі, Диковина*)
 в) парки (напр., *Парк біля Школи*)
 г) сади (напр., *Ксьондзів Сад, Сад на Загуменках*)
 д) посадки (напр., *Кривулі, Посадка*)
 е) окремі дерева (напр., *Холерна Сосна*)
 є) галявини (напр., *Біла Глина, Окописько, Чорні Лози*)
 ж) просіка (напр., *Високовольтна*)
 з) чистки (напр., *Зруб, Корчунк*)
2. Запишіть назви місць, де ростуть: а) суниці (напр., *Коло Соснини, Під Ліском*)
 б) чорниці (напр., *На Запусті*)

в) ожина (напр., *Ожинник*)

г) малина (напр., *Малинник, На Зрубі*)

д) гриби (різних видів; напр., *В Березині, На Зрубі, Біля Мочарів*)

3. Чи є у лісі урочища, з якими пов'язані легенди, перекази, повір'я? Як вони називаються? (напр., *Нечай (урочище, де було вбито чоловіка на прізвище Нечай), Козацька Могила*)

Інструкція. Як наносити дані в Google Картах

Внесення мікротопоніма

На Google Maps присутні спеціальні інструменти для швидкого збереження власних місць, які згодом можна швидко переглядати і навіть відправляти іншим користувачам. У мобільному додатку Googlemaps:

1. Насамперед відкрийте додаток, встановіть маркер шляхом довгого затиснення точки і введіть назву місця на нижній панелі.
2. Скористайтеся кнопкою «Ярлик» і на сторінці вкажіть бажану назву. Після цього на карті з'явиться відповідна позначка синього кольору.
3. Для додавання нових точок, відкрийте карту і затисніть місце, щоб здійснити вибірку. Після цього торкніться блоку з назвою регіону в нижній частині екрана.
4. Скористайтеся кнопкою «Зберегти», у представленому списку встановіть галочку поряд з потрібним знаком і натисніть «Готово» в кутку сторінки. Цю дію можна повторювати необмежену кількість разів з кожної з потрібних міток.
5. Надіслати список місць можна, відкривши потрібний розділ на сторінці «Збережено» і натиснувши поділитися. При цьому просто для перегляду міток буде досить натиснути «Відкрити карту» на тому ж екрані.
6. Завершивши роботу з виставленням міток і додаванням додаткової інформації, закрийте вкладку сервісу і оновіть сторінку Google Maps. Після цього знову перейдіть в «Мої місця» через головне меню і відкрийте вкладку «Карти».
7. Щоб відобразити мітки на основній карті, клацніть по потрібному варіанту в представленому списку. У результаті відобразиться докладна інформація із зазначенням всіх ваших об'єктів.